No. 149. 1835.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundige en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Donderdag 25 Junij.

LATERE BERICHTEN DER VORIGE COURANT.

Bussel. — De gezant *Dalhe* die reeds Donderdag ll. van Perijs te Brussel terug verwacht werd, is eerst Zaturdag teruggekomen. Volgens de brusselsche bladen zal met de openbare werving voor het Spaansch hulpkorps thans spoedig een begin gemaakt worden.

— Het *Journal de Liège* meldt, dat er in den omtrek van Luik thans drie nieuwe pierementerijen zijn opgericht, welke benevens de talrijke der oude eigenaren, die men tot heden grootendeels onbeschaftigd moest laten komen, zouden leveren. Onder de ondergangen worden de heeren *Paidant* en *Dorlodot* van Charleroi genoemd.

— Heden (23 *Junij*) waren te Antwerpen genoteerd: Belg. 100; O. Metall. 102; Spanje. *Guebhard*, 44; Perpet. 41¼, ⅛, ⅝; Cortes te L. 30½, 30¾; Id. Coupons 18; Uitgest. 16¾; Nap. 90½; Sicil. 92¾; Rom. L. 100; Id. te Antw. 97¼; Braz. 84.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 21sten Junij.

Bij onderscheidene dekreten van den 13den dezer is het Spaansch ministerie aldus zamengesteld;

De graaf *de Toreno*, minister van buitenlandsche zaken en voorzitter van den raad;

De markies *de las Amarillas*, minister van oorlog, in de plaats van den generaal *Valdes*, wien men gelegenheid wil geven, om zich met het opperbevel over het leger in de noordelijke provincien bezig te houden;

Don *Juan Alvarès ij Mendizabal*, die zich thans als agent der koningin van Portugal te Londen bevindt, minister van financien;

Don *Manuel Garcia Herréras*, minister van justitie;

Don *Miguel Ricardo de Alava*, thans gezant te Londen, minister van marine;

Don *J. Aloyses Guerra*, minister van binnenlandsche zaken; zullende de beide departementen van financien en marine, tot dat de nieuw benoemde ministers zich op hunnen post hebben begeven, door den graaf *de Toreno* en den markies *de las Amarillas*, worden waargenomen.

Voorts melden de Madridsche dagbladen, dat men reeds voor den 13den dezer, van de overgave van het Engelsch kabinet, om in de Spaansche aangelegenheden gewapend tusschen beide te komen, kennis had gekregen, en volgens bijzondere berigten, was deze belangrijke tijding op de zamenstelling van het bestuur niet zonder invloed. Men wil dat het Spaansch gouvernement, zijne zwakheid gevoelende, en van de openbare ondersteuning zijner bondgenooten verstoken, geene andere redding ziet dan tot eene zekere mate aan de eischen der zoogenaamde liberale partij toe te geven. In dien geest zoude men voorloopig hebben besloten, alle beperking aan de vrijheid van drukpers op te heffen; in iedere provincie eene junta te vormen, die even als in het jaar 1808 het volk zoude onder de wapenen brengen, en voor de verdediging van het grondgebied zorg dragen; de jesuiten en alle andere kloosterorden op te heffen; het besluit der cortes van 1820, ten aanzien van den verkoop der nationale goederen dadelijk ten uitvoer te leggen; de helft der gemeente-goederen onder het volk te verdeelen; een gedeelte der stedelijke militie mobiel te verklaren, en eindelijk in alle opzigten de medewerking der natie in te roepen.

Te Pampeluna is door den generaal *San Miguel* eene dagorder afgekondigd, waarbij de 2de divisie van het leger, die onlangs door een gering getal karlisten werd uiteengejaagd van lafheid wordt beticht, aan de regimenten hunne vaandels, en aan de manschappen hunne rantsoenen van wijn en sterken drank zijn ontnomen, tot zij die schande zullen hebben uitgewischt. Een enkel bataillon van het regiment der koningin, dat de aftogt heeft gedekt, is van dezen maatregel uitgezonderd.

Voorts vernemt men van de grenzen dat de karlisten het beleg van Bilbao voortzetten, doch bij de zwakke bezetting eenen geduchten tegenstand vinden. Van den generaal *Valdès*, die tot ontzet in aantogt zoude zijn, heeft men nog niets vernomen, doch het schijnt dat eenige Fransche vaartuigen een gedeelte der troepen die te St. Sebastiaan zijn ingesloten, naar Bilbao zullen overbrengen.

Te Miranda zoude er den 17den een gevecht geleverd zijn, dat ten nadeele der karlisten is uitgevallen, terwijl *Mirano* reeds in het begin dezer maand, in de omstreken van Soria werd geslagen. Van de verwonding van *Zumala Carregui* zijn geene nadere bijzonderheden bekend.

Daarentegen melden dezelfde berigten, dat twee geheele bataillons der divisie van den generaal *Espartero* tot de insurgenten zijn overgeloopen; dat deze zich in Katalonien van een krijgstuig, zelfs van een aanzienlijken voorraad voorbanden was, hebben meester gemaakt, en eindelijk den 14den dezer op het punt stonden, door de onachtzaamheid der bezetting, te Pampeluna door te dringen.

— De Spaansche gezant had dezen morgen andermaal eene langdurige conferentie met den minister van buitenlandsche zaken. Men wil dat hij steeds op eene meer krachtdadige tusschenkomst blijft aandringen, waartoe men echter weinig genegenheid toont. Ten einde de tot nu toe genomene maatregelen te verontschuldigen verspreidt men allerwege, dat in Duitschland en Holland voor den *Carlos* wordt aangeworven, dat eerstdaags een korps van 20,000 man ten zijnen behoeve te Amsterdam en Hamburg zal worden ingescheept, ja zelfs dat een der leden van het geslacht der Bourbons deze troepen zal aanvoeren.

— De zitting van het hof der paits heeft gisteren niets belangrijks opgeleverd. De beklaagden volhardden in hunne weigering om aan de debatten deel te nemen, en de verklaringen der getuigen betroffen op zich-zelve staande daadzaken.

— Ter beurze van gisteren waren genoteerd: 5 pC. kont. 108,20; op tijd 108,30; 3 pC. kont. 78,25; op tijd 78,50; Nat. renten kont. 89,90; op tijd 90 30; 8p. Perpet. 41¼; 3 pCt. 28; Cortes 36⅝; Id. Coupons 16⅞; Uitgest. 16¾. — Heden, uithoofde van den Zondag, geene fonds-notering.

NEDERLANDEN.

AMSTERDAM, den 24sten Junij.

Als consul van Frankrijk te Rotterdam is door ons gouvernement erkend de heer *C. van Laggu*.

— H. K. H. de Prinses *Albert* is op het Loo aangekomen.

— Laatstl. maandag avond, omstreeks acht uur, is te Amsterdam ten huize van den kastemaker *H. van der Ouw*, wonende in de Kerkstraat bij de Vijzelstraat, een geweldige brand ontstaan, die, uit hoofde van den zwaren wind, dreigde ernstige gevolgen te zullen hebben. Spoedig echter snelden de brandspuiten naar de plaats van het ongeval, aan wier onvermoeide pogingen men dan ook te danken heeft, dat de vlammen zich slechts tot pereelgenoemd gebouw en eene stalling van den heer *Melvill*, uit welke inmiddels de paarden en rijtuigen zoo veel mogelijk geborgen werden, hebben bepaald en tegen 10 ure bedwongen waren.

— Uit eene, in de *Staats-Courant* gedane, mededeeling blijkt, dat de bundel leerredenen, die door de gezamenlijke Nederlandsche akademie-predikers, ten voordeele van het fonds ter aanmoediging en ondersteuning van den gewapenden dienst in de Nederlanden, is uitgegeven, de zeer aanzienlijke som van 16,615 gulden, 36 centen heeft opgebragt; en dat daarvan, na aftrek der onvermijdelijke onkosten, in de kas van het hoofdbestuur over gemeld fonds, de som van *twaalf duizend en vijftig gulden* gestort is, om te strekken, ten behoeve van hen, die bij de jongste onlusten, onder de wettige vaandelen strijdende, zijn verminkt geworden, en van de nagelaten betrekkingen der gesneuvelden in dien strijd, en dat bovendien aan gemeld hoofdbestuur zijn overgegeven *vijf honderd* exemplaren van den bundel, om, mede gehaald ten voordeele van het vaderland en deszelfs verdedigers, in de Oost- en West-Indische volkplantingen van den Staat verkocht te worden.

— Volgens berigt uit Vlissingen van 22 dezer is Zr. Ms. koopvaardijschip *Amphitrite*, kapitein ter zee *Machielsen*, na eene reis van 136 dagen, op den 19den dezer, uit Java behouden ter reede van Vlissingen aangekomen.

— In de jongst ontvangen berigten uit Java, tot 7 Februarij loopende, vindt men vermeld, dat men te Batavia het plan opgevat had om tusschen Buitenzorg en Batavia, over eene lengte van omtrent 8 uren gaans, een kanaal aan te leggen, ten einde het moeijelijk vervoer te land grootelijks zoude worden verminderd. Het verval van het water tusschen het hoogste en laagste punt op dat Kanaal zal 494 voet zijn. Deze voor particulieren reusachtige aan te vangen ondernemning zal door het gouvernement ondersteund worden, mits het kanaal na een zeker aantal jaren hunne eigendom worde.

Op den 26sten January was de Pangeran *Adipattie Ario Mangkoe Negoro*, Ridder van de Militaire Willemsorde, die in verschillende omstandigheden, vooral in den vijfjarigen Javaschen oorlog, blijken van zijne gehechtheid aan het Nederlandsche gouvernement heeft gegeven, te Soerakarta overleden en opgevolgd door zijnen kleinzoon den Pangeran *Adipattie Ario Prabou Prang-Wadono*, die reeds sedert eenigen tijd het in dienst der gouvernementstroepen legioen kommandeerde.

Overigens behelzen de Javasche Couranten weder een aantal civiele en militaire benoemingen.

— Volgens den Nieuwschen *Courrier* was het te Brussel uit Madrid verwacht, wordend definitief antwoord, betreffende het ontwerp eener expeditie van belgische vrijwilligers ten dienste der Spaansche Koningin, nog niet ontvangen; doch had men reden te gelooven, dat de onderhandeling om de directe tusschenkomst van Frankrijk te verkrijgen, alleen het treffen der overeenkomst met betrekking het hulpkorps onder *Daine* vertraagd had; en was het derhalve te denken, dat het Spaansch bewind het voorstel van den generaal *Daine* zich ten nutte zou gemaakt hebben, zoodra men berigt van de niet tusschenkomst van de zijde van Frankrijk had bekomen. De *Courrier* meent, dat het hulpkorps van 12,000 man binnen zes weken a twee maanden gereed zijn zou om te vertrekken; de grootste moeijelijkheid zou daarin bestaan om aan de vele officiers, die verlangden van de expeditie deel uit te maken, de vereischte verloven te verleenen, doch de *Courrier* verzekert dat er een groot aantal officieren van allerlei landaard en daaronder ook Fransche gevonden werden, die er gaarne in bewilligen zouden onder *Daine* te dienen.

— In het *Journal d'Anvers* las men dezer dagen het volgende: » Lord *Palmerston* geeft zich, even als meer andere hooge personaadjen, aan het speculeeren in de publieke fondsen over. Bij de laatste crisis heeft hij voor koopen op tijd van Spaansche fondsen, meer dan 70,000 ponden sterling moeten bijpassen. Nu zoude het gewenscht zijn, om eene rijzing in die effecten te bewerken, dat de tegenstrevelen der halve interventie tegen don *Carlos*, plotseling, en tot groote verwondering van de gansche vreemde diplomatie, genomen en afgekondigd zouden zijn geworden. Ziedaar de beweegredenen en de edele belangen die tegenwoordig de aangelegenheden der volken regelen. Zoo don *Carlos* zijne onderneming ziet mislukken, zoo de tegen hem in kruisvaart optrekkende Engelschen en Belgen hem uit Spanje verdrijven, zal het zeer wel kunnen wezen, dat hij deze ramp niet te wijten zal hebben aan het liberalismus van het kabinet van Londen, maar aan den speculatie-geest die zich in een der leden van dit kabinet ontwikkeld heeft."

— De *Times* geeft eenen brief uit Konstantinopel van 26 Mei, volgens welken de Porte steeds groote zwarigheden maakt tegen het ontwerp der Engelschen om eene stoomvaart op den Euphraat daar te stellen, en nog steeds weigert aan *Mehemed*-ali vergunning te geven om die onderneming te begunstigen. Het gevolg daarvan was geweest, dat de kolonel *Chesney*, welke aan het hoofd der onderneming uit Engeland vertrokken was, bij zijne aankomst te Sourdie in Syrie, moeijelijkheden ondervonden had, en waarschijnlijk niet aldaar zou zijn toegelaten, were hij niet door een Britsch oorlogsvaartuig vergezeld geweest, hetwelk zijne landing beschermd had. Men had hem echter niet vergund de kust te verlaten en hem belet de reis naar Antiochie voort te zetten, zoodat hij thans een klein leger aan den mond van den Orontes opgeslagen had, en aldaar alles in gereedheid bragt om later met eene stoomboot die rivier tot Antiochie op te varen, zoodra de moeijelijkheden daartegen uit den weg geruimd zouden zijn. Te dien einde was het gemelde oorlogsvaartuig met een berigt van het gebeurde naar Malta vertrokken, hopende de kolonel dat de Britsche regering maatregelen zou nemen om *Mehemed*-ali te noodzaken tot het gestand doen aan zijne vroegere belofte, om de onderneming met al zijn vermogen te ondersteunen.

— De Engelsche nieuwsbladen gewagen van eene dreigende, doch moedig bedwongen muiterij op zee. Het dezer dagen te Londen terug gekomen barkschip *Manly*, kapt. *John Davies*, was in het vorige jaar ter walvischvangst in de Zuid-zee vertrokken, doch werd genoodzaakt te Buenos-Ayres binnen te loopen, uit hoofde van het tot opstand overslaan van het scheepsvolk, dat, vermits de kapitein hun niet zoo veel sterken drank wilde verleenen als zij eischten, het voornemen opvatte om den kapitein over boord te werpen en met het schip ter zeeroof te varen. Hiervan kennis bekomen hebbende, en alle aangewende pogingen om zijn volk tot pligtbesef terug te voeren vruchteloos zijnde, besloot de kapitein, liever dan voor gewald te zwichten, zijne manschap door eene stoute daad tot inkeer te doen komen of zelfs het uiterste te bestaan. Tot dat einde bragt hij met behulp van een paar hem getrouw gebleven officieren heimelijk verscheiden vaten buskruid in zijne kamer. Toen nu het muitende volk naar beneden kwam om hem te binden en over boord te werpen, hield hij een gespannen pistool in eene der kruidvaten en een ander op de borst van den voornaamsten belhamel gerigt, deed, onder bedreiging van bij het minste verzet de brand in het kruid te zullen schieten en het schip in de lucht te doen vliegen, het meerendeel der weêrspannigen in boeijen slaan en onder in het ruim brengen, alwaar het de overigen naar Buenos-Ayres verhinderde, de muitelingen aan de regtbank over.

— Te Nieuwkoopsduk, aan de grenzen van Kiakhta, heeft men den 22. Maart bij stil en warm weder, des avonds om negen ure, in het N. W., een luchtverschijnsel waargenomen, zijnde van helder licht, in de gedaante van eene slang, hetwelk zich op zeven groote afstanden vertoonde; eenigen tijd daarna veranderde dit verschijnsel in eene glanzende wolk, gelijkende aan eene verbazend groote brandende schoof, die zich naar de aarde keerde, en door hare snelle beweging een' vuurstroom vormde, die den geheelen horizont verlichte, zoodat het helderder dan op klaren dag was. Het verschijnsel verdeelde zich in drieën en verdween. Men hoorde daarbij het geluid van een' verwijderden donder, en bemerkte eene beweging in de lucht, waardoor de deuren en vensters zich bewogen. Dit verschijnsel duurde slechts eenige minuten.

— Een Peruaansch nieuwsblad verhaalt, in een artikel over den duur des menschelijken levens in Zuid-Amerika, dat in het jaar 1763 een spaanjaard in de provincie Cexamanco is overleden, die 144 jaren, 8 maanden en 5 dagen oud was, en 800 kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen heeft nagelaten. In dezelfde provincie, welke niet meer dan 70,000 menschen telt, waren in het jaar 1792 acht personen in leven, die 114, 117, 121, 131, 132, 135, 142 en 147 jaren telden. Zoo ten minste verhaalt de courant van Lima en volgens deze de engelsche *Globe*.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 21sten Junij.

Bijzondere berigten uit Berlijn behelzen het volgende: » Hetgeen reeds door onderscheidene dagbladen en zelfs uit Weenen, in bijzondere berigten gemeld is, omtrent de bijeenkomst der hooge personen in Töplitz, na de wapenschouwing te Kalisch, wordt nog door lieden, die wellig goed onderrigt kunnen zijn, zeer in twijfel getrokken. Ook was het, volgens de laatste berigten uit Moskou, uit hoofde van persoonlijke, overigens zeer gunstige omstandigheden, nog zeer twijfelachtig, of H. M. de keizerin van Rusland, Hoogstderzelver Doorluchtigen gemaal, op de reis naar Kalisch, en verder naar Duitschland, vergezellen zal.

» De volgende belangrijke veranderingen onder de hooge beambten van het koninklijk huis en dat der koninklijke prinsen zijn nog niet officieel bekend gemaakt, doch zullen zeker plaats hebben. De hofmaarschalk, *von Maltzahn*, zal benoemd worden tot opperhofmaarschalk, welke post, sedert den dood des ministers, graaf *von der Goltz*, was open gebleven; de heer *von Maltzahn* zal vervangen worden door den heer *von Massow*, thans hofmaarschalk van Z. K. H. den kroonprins en broeder van den vleugel-adjudant des konings. In plaats van dezen zal benoemd worden de kolonel *de Meyerinck*, hofmaarschalk bij Prins *Wilhelm*, zoon van Z. M., die in deze waardigheid zal vervangen worden door den kamerheer, graaf *von Pückler*, een' verren bloedverwant van den bekenden schrijver van dien naam."

— De kortelings van wege Zweden tot gezant aan het Pruisische hof benoemde ridder *d'Ohsson*, is den 18den junij over Frankfort te Berlijn gearriveerd.

— Naar men verneemt, zijn er door de Fransche politie aan de alhier residerende centrale-commissie van onderzoek eenige belangrijke mededeelingen gedaan, waaruit het zonder twijfel blijkt, dat de Fransche propaganda een zeer werkzaam aandeel genomen heeft aan al de aanslagen, welke in de laatste jaren tegen de Duitsche regeringen zijn gesmeed geworden.

— Het verblijf van den nieuw benoemden Sardinischen gezant, graaf *Rossi*, in deze stad, schijnt van langeren duur te zullen zijn dan men in den beginne gedacht had. Daar zijne zending voornamelijk de Zwitsersche aangelegenheden betreft, zoo mag men uit dit langer verblijf opmaken, dat eene beschikking der betwiste moeijelijkheden met Zwitserland nog niet zoo nabij is.

— Uit Koblentz wordt dd. 20 junij als volgt gemeld: Ten einde het insluiken van aan tolbetaling onderhevige goederen in het Nassausche gebied, gedurende het tegenwoordige tusschenbeheer, te keer te gaan, heeft men de verordening ingesteld, dat alle goederen door de ambtenaren der tolkantoren van den eenen staat aan die van den anderen op de uiterste grenzen, formeel moeten worden aangeduid.

— In de zitting der Badensche standen van den 16den bragt de afgevaardigde *Duttlinger* eerst berigt uit over het ontwerp tot afschaffing van den privaat-eigendom, waarna tot de discussie over de bestrijding der gemeente-kosten werd overgegaan. Door onderscheiden

leden, als de heeren *Mittermayer*, die den presidentstoel verliet, *de Trefurt*, *von Rotteck*, *von Itzstein*, *Winter*, *Kemer*, *Buhl*, werd het woord gevoerd en de zwarigheden tegen eene dergelijke wet uiteengezet. De heer *von Rotteck* wilde dezelve op geheel andere grondslagen doen rusten waartoe bij een voorstel moest om aan de commissie ter nader onderzoek te verzenden. De kamer echter verwierp dit voorstel en besloot in de volgende zitting met de discussie voort te gaan.

De eerste Kamer der Badensche standen houdt zich thans met het onderzoek van het voorstel tot aansluiting aan de tolverpparing bezig. Het verslag der commissie van de tweede kamer met het onderzoek belast, wordt eerst in de volgende week te gemoet gezien. Wel onderrigte te Karlsruhe meende te kunnen verzekeren, dat in de tweede kamer het voorstel met eene meerderheid van omtrent acht stemmen zou doorgaan.

— Uit Bern wordt van den 16den Junij gemeld:

» De onderhandelingen met den Oostenrijkschen gezant, den heer *v. Bombelles*, over de indiening zijner geloofsbrieven [waaromtrent vroeger moeijelijkheden bestaan hebben] mosten eenen zoo gunstigen uitslag hebben gehad, dat zelfs de verwachting van dengeen die met het voeren daarvan belast was, daardoor is overtroffen geworden. De hoop op eene bijlegging der geschillen, welke daardoor aanleiding werd, moet in gevaar geweest zijn van weder verijdeld te worden door nieuwe moeijelijkheden, in het Eidgenootschappelijke bestuur gerezen, van den kant van sommige leden, die de verdragmatige stappen waartoe men besluiten wilde, als onbestaanbaar met de nationale eer beschouwden. Intusschen hadden de vreemde gezanten te Zurich van hunne Hoven reeds verlof ontvangen, om naar Bern terug te keeren; de geschillen waren geacht uit den weg geruimd te zijn, en het ontbrak enkel nog aan de toestemming van den heer *v. Bombelles*, waartoe echter nu laatstelijk de magtiging van den Vorst *v. Metternich* is aangekomen. Hier waren derhalve alle verdere hinderhalen weggeruimd. De Engelsche gezant, de heer *Morier*, moet te Zurich krachtdadig medegewerkt hebben, om de zaak zoo ver te brengen. Naar men verneemt, zullen de vreemde gezanten reeds morgen hier te Bern aankomen."

— In den grooten raad van St. Gallen is onlangs, bij beraadslaging over de middelen tot wering der bedelarij, onder anderen vastgesteld, dat elk bedelaar, die op de straat betrapt wordt, met zes stokslagen gestraft zal worden.

In een schrijven uit Zurich van den 13den junij over de bevrediging van Zwitserland met deszelfs naburige staten, leest men voorts nog het volgende: In alle geval hopen wij dat de vrede, wanneer die gesloten wordt, opregt zij en van beide zijden de maatregelen aan de beloften zullen beantwoorden. Zulks schijnt ons reeds daarom noodzakelijk, opdat het penning tusschen de onderscheidene staten worde hersteld, dat kansrijk kan in de tegenwoordige omstandigheden bij den vrede niets verliezen, zeeleer winnen. Hetzelve zal natuurlijkerwijs, als groote naburige magt, uit hoofde zijner betrekkingen van vroeger dagen tot Zwitserland en door het veelvuldig verkeer, immer invloed in Zwitserland uitoefenen. In den eersten tijd der revolutie en nog in het jaar 1835, dreigde deze invloed overmagtig te worden. Sedert is dezelve hoofdzakelijk ten gevolge van intriguen, ijdele beloften en gering dienstbetoon van het fransch gezantschap zeer bedenkend in het duitsche Zwitserland verminderd. Slechts eene opregte vriendschappelijke betrekking, waarbij Zwitserland niet enkel als speelbal van het fransch belang heen en weder geslingerd wordt, kan Frankrijk wederom eenen invloed verzekeren, welke dan voorzeker niet geheel eenzijdig, overheerschend, maar desniettemin aanmerkelijk en in alle geval voor Zwitserland veel weldadiger zijn zal. Overigens moet men dit erkennen, dat het fransche gezantschap in hare handelingen het ijverigste is geweest en geene moeite gespaard heeft om deszelfs doel te bereiken. — Tot op dit oogenblik is de geschiedenis van den togt naar Küsznach en van den uitval der Bazeler ingezetenen niet opgeklaard. Welligt zal het een' in de geheimnissen der diplomatie ingewijden geschiedschrijver gelukken, in lateren tijd te ontdekken, hetgeen thans nog de meesten der toenmaals handelende personen zelfs van verre onbekend is, en 't welk op dit oogenblik maar slechts weinige personen vermoeden, zoodat het te wagen voor hunne meening ten dezen openlijk uit te komen. Welligt dat het dan tevens blijken zal, dat de fransche minister *Thiers* geen onwaarheid gesproken heeft, toen hij in de kamer officieel verklaarde, » dat er in 1833 in Zwitserland voorgevallen is, *is door en voor ons geschied*."

— Uit berigten van Weenen van den 15den Junij wordt gemeld, dat de keizerlijke oostenrijksche gevolmagtigde bij het zwitsersch eidgenootschap, *de Bombelles*, werkelijk aan zijne regering de vrage gedaan heeft, of hij aan het verlangen van de zwitsersche regering om weder naar Bern terug te keeren, kon voldoen. Men vermoedde dat het antwoord bevestigend zoude luiden, naardien de verlangde genoegdoening thans gegeven was. Volgens de berigten uit Bern (*zie hierboven.*) was de magtiging daartoe reeds door den heer *de Bombelles* ontvangen.

Te Weenen had men door buitengewone gelegenheid de tijding ontvangen van de weigering der engelsche regering, om met Frankrijk gewapend in Spanje tusschenbeide te komen, welken stap men te voren vermoed had. Daar de resultaten der individuele zaken tot heden voor de koningin-regentes niet zoo voordeelig waren geweest als men bij de sluiting van het viervoudig verbond konde hopen, was het niet wel te zeggen, of dadelijk, na de schitterende voordeelen der karlistische partij, voor het Madridsch kabinet voordeeliger zouden zijn. Door de afzending van het krijgsvolk der interventie tot *Zumala Carregui* zijn leger, als welks getal gelijk was, bij hoger ingelichte op de oorlogstad rigten, en zou thans, zoo men denkt, de hinderpalen die hem nog in den weg stonden wel te te boven komen.

— Te Weenen waren den 15den genoteerd: 5 pCt. Metal. 101 ½; 4 pCt. 98; Bankactien 1358.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

ITALIË. — Den 8sten dezer maand is te *Milaan* overleden de beroemde Geleerde GIANDOMENICO ROMAGNOSI, schrijver van de *Inleiding tot de Staathuishoudkunde* en van een groot aantal werken betreffende de Staathuishoudkunde en Regtsgeleerdheid.

FRANKRIJK. — De zucht voor oudheidkundige onderzoekingen neemt in *Frankrijk* van dag tot dag toe, en wordt door den Minister voor het Openbaar Onderwijs zeer aangewakkerd. Hoe veel stof tot onderzoek in dat vak *Frankrijk* nog oplevert, kan onder anderen blijken uit een dezer dagen uitgekomen werk, getiteld: *Antiquités Gauloises et Gallo-romaines de l'arrondissement de Mantes* van ARMAND CASSAN. De jeugdige schrijver, bekend door eene fraaije vertaling der *brieven van Marcus Aurelius*, heeft met veel scherpzinnigheid van de oudheden, binnen een zeer klein bestek, digt bij de hoofdstad, gevonden, gebruik gemaakt om te doen zien, wat er voor de Fransche oudheidkundigen in hun vaderland nog te verrigten is. Bij deze gelegenheid zij ook gemeld, dat onlangs bij den ouden heirweg tusschen *Bavai* en *Rheims*, waar oudheidkundige opgravingen gedaan worden, wederom eene Romeinsche grafstede is opgedolven. Behalve andere voorwerpen, welke gewoonlijk in Romeinsche graven voorkomen, heeft men er in gevonden een pleisterbeeldje van *Apollo*, en twee agrafen, waarop gegraveerd zijn, op de eene, de woorden: *Memento mei* (*denk aan mij*), op de anderen *Si me amas*, *basia me* (*zoo gij mij lief hebt*, *kusch mij dan*).

ENGELAND. — Men is bezig te *Londen* een nieuw Genootschap op te rigten onder den naam van Archaeologisch en Topographisch Institunt. Het doel dezer vereeniging is, de oudheden der verschillende graafschappen van *Engeland*, *Wales* en *Schotland* op te sporen, te beschrijven en op te helderen. De werkzaamheden van dit Genootschap zullen onder de volgende hoofdverdeeling gerangschikt worden: 1. Celtische en Britsche oudheden; 2. Romeinsche wegen, legerplaatsen en andere overblijfselen; 3. Saksische, Deensche en Noormansche oudheden; 4. kasteelen, kloosters en kerkelijke gebouwen; 5. andere gedenkteekenen der oudheid. — Er is thans te *Londen* te zien een panorama der overblijfselen van den grooten tempel van *Karnak* en het *honderdpoortige Thebe*. Dit panorama munt als schilderwerk boven vele anderen van dien aard uit, en verwekt niet alleen de volkomenste zinsbegoocheling, maar voldoet ook door naauwkeurigheid van teekening en voorstelling degenen, die het groote prachtwerk over *Egypte*, op last van NAPOLEON uitgegeven, tot het onderwerp van hun bijzonder onderzoek gemaakt hebben.

NEDERLANDEN. — In de Duitsche bladen vindt men de aankondiging eener bij den boekhandelaar MAYER te *Aken* uitgegevene Hoogduitsche vertaling van den geschiedkundigen roman *de Pleegzoon*, van onzen landgenoot Mr. J. VAN LENNEP. — Laatstleden vrijdag is te *Lisse* gehouden de jaarlijksche Algemeene Vergadering van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te *Leiden*. Dezelve werd bijgewoond door vele uitheemsche leden, waaronder de aanzienlijkste Staatsmannen en voornaamste Letterkundigen zich bevonden. Het Voorzitterschap werd bekleed door den Hoogleeraar M. SIEGENBEEK; die, als naar gewoonte, hulde deed aan de verdiensten der leden, die in 't afgeloopen jaar overleden zijn, waaronder waren de uitmuntende Staatsmannen G. K. VAN HOGENDORP en ROëLL, de Dichter LOOTS en de beroemde Regtsgeleerde MEIJER. Door de Maatschappij zijn uitgeschreven de twee volgende prijsvragen: I. » Welke » Nederlandsche Dichters en Prosaschrijvers, sedert de herstelling onzer » Taal- en Letterkunde in het laatst der 16de eeuw gebloeid hebbende, » verdienen boven anderen als bevoegde getuigen in het stuk der taal, te » worden aangevoerd?" II. » Welke wijziging heeft de woordvoeging der » Nederlandsche Taal ondergaan van MAERLANT en MELIS STOKE af, tot » op onze tijden?" Tot nieuwe leden der Maatschappij zijn benoemd de volgende Heeren: J. H. VAN BOLHUIS, Praeceptor aan de Latijnsche Scholen te *Utrecht*; J. J. DODT *van Flensburg*, Custos aan de Acad. Bibliotheek te *Utrecht*; J. G. TEN ZELDZAM GANSWIJK, Chef van de Griffie van het Gouvernement van Zuid-Holland te *'s Gravenhage*; C. H. VAN HAMEVELDEN, Theol. Doct., Pred. te *Groningen*; P. HOUTTUYN DE GROOT, Theol.

Prof. te *Groningen*; L. J. F. JANSSEN, Theol. Cand. te *Zevenaar*; Mr. B. VAN LAAR, Advokaat te *Alkmaar*; S. H. VAN DER NOORDAA, Griffier bij het Vredegeregt te *Dordrecht*; L. G. PIRAU, Theol. Doct. en Prof. te *Groningen*; Jonkh. A. G. A. VAN RAPPARD, Referendaris bij het Ministerie van Binnenl. Zaken *voor het Onderwijs, de Kunsten en Wetenschappen*, te *'s Gravenhage*; B. SCHREUDER, vroeger Directeur van de Kweekschool voor Onderwijzers te *Lier*, thans School-opziener te *Gouda*; Mr. A. F. SIFFLÉ, Advokaat en Notaris te *Middelburg*; J. VAN WIJK Rz. Kostschoolhouder te *Kampen*. Tot buitenlandsche leden zijn benoemd: Jon. Dr. C. L. GIESELER, Hoogleeraar te *Göttingen*; FRIEDRICH ILGEN, Hoogleeraar te *Leipzig*; LUDWIG TROSS, Rector van het Kon. Gymnasium te *Hamm*, aan de *Lippe*; CARL ULLMANN, Hoogleeraar te *Halle*.

Berigten uit het gebied van Kunsten en Nijverheid.

Een stoomboot, welke zich door het ijs eenen weg baant. — Onze oostelijke vrienden schrijft de *Baltimore American*, zullen ons naauwelijks [illegible] op hun verhalen, dat wij eene stoomboot bezitten, welke gedurende [illegible] in 24 jaar strengen winter niet een enkelen dag in het ijs bleef steken, maar zich zelve even zoowel als de vaartuigen, die zij op het sleeptouw nam, eenen weg door hetzelve baande, zoodat bij de schepen uit de bevrozene rivieren en havens met alle veiligheid in het ruime [illegible] dreef. De boot dezer stoomboot, welke den naam *Relief* (de bevrijding) draagt, heeft de gedaante van de buik eens eetlepels; zij schuift bij het vooruitgaan bewegen het ijs niet voor zich heen, zoo als dit met gewone booten het geval zijn zoude, maar zij drijft het onder den voorsteven en verbreekt het, zelfs wanneer het meer dan een voet dik is. De schroeven zijn van hout en ijzer gemaakt, en men kan zich een denkbeeld maken van derzelver kracht en sterkte, als men bedenkt, dat aan elk van 6 tons last gebruikt is. — De stoomvaarten waren in den jongstledenen winter in de Nieuw-York tot het voortslepen van zeilslepen zoo gebruikt, dat men hare diensten met 30 dollars betaalde, terwijl men anderen gemeenlijk slechts 10 dollars voor het uur geeft.

De nieuwe stoomdrukpers. — De nieuwe stoomdrukpers, welke in Engeland vervaardigd werd, de zoogenaamde *Royal George*, die zoo veel gerucht in de wereld maakte, werd onlangs te Londen bij opbod voor 34 pond sterl. verkocht. *Sic transit gloria mundi!* De machine was in het geheel nog de oorspronkelijke, maar er waren van tijd tot tijd alle wezenlijke nieuwe verbeteringen aangebragt.

Nieuwe bewijzen van het nadeel der assurantien voor den scheepsbouw. — Deze bewijzen levert de Engelsche kapiteln, wiens werk over den scheepsbouw als klassiek beschouwd wordt, in het *Nautical Magazine*. Hij beweert namelijk, op oogenschijnlijke goede gronden, dat van de 600 koopvaardijschepen, die in het jaar 1838 te grunde gingen, ten minste 600 in gunden staat zouden gebleven zijn, als men dezelve op de wijze der schepen van de koninklijke Groot-Britannische marine, welke zoo als bekend is, niet verzekerd worden, gebouwd had. Als tegenbewijs brengt hij bij, dat van de 160 oorlogschepen, welke in hetzelfde jaar dienst deden, er geen enkel verongelukte.

Gebruik van het Vanadium ter bereiding van eene onuitwischbare inkt. Volgens BERZELIUS, kan men door middel van het door hem ontdekte in Vanadium genoemde metaal, eene bijna onuitwischbare inkt bereiden, welke tot alle gewone doeleinden te gebruiken is. Wanneer men het vanadinzure ammoniak met een afdreksel van galnoten vereenigt, zoo bekomt men een zwart vocht, hetwelk de beste schrijfinkt is, welke men gebruiken kan. Men behoeft tot eene volkomend zwarte inkt zoo weinig van dit zout, dat de kosten zeer gering zijn mogen; wanneer dit metaal in ruimere hoeveelheid zal bereid worden. Het schrift van deze inkt is volkomen zwart. Zuren maken het blauw zonder het uit te vlekken zoodat gewone schrijfinkt; de alkaliën, zoodanig verdund zijnde, dat zij het papier niet aantasten, laaten den inkt licht op, en chloor, hetwelk de meeste zaken verbleekt, wischt evenwel het schrift niet uit, zelfs als men daarna water er over heen loopen. Met een woord, als deze inkt niet volkomen onuitwischbaar is, zoo verkrijgt zij echter sterk de negatieve, die de gewone schrijfinkt oogenblikkelijk uitwischen; daarbij komt nog, dat zij zwarter en beter vloeit, terwijl zij uit eene oplossing en niet uit een, in eene oplossing gesuspendeerd precipitaat bestaat. Het staat nu nog maar te bezien, wat de tijd voor eene werking op haar uitoefent.

HERKELZANGEN
VAN
Mr. Willem Bilderdijk.

Eene uitgaaf in kleine 8vo van deze Dichtbundels, welke, even als de eerste, een meisje-exemplaar van uitverkocht, doch in gelijke 8vo, (waarvan de prijs is *f* 9,—) in drie deelen met bestaan wordt, op den voet van Inteekening het Publiek aangeboden. De prijs is voor de Inteekenaars gesteld, op postpapier *f* 3,60, op velijn papier *f* 4,50.

De Inteekening kan geschieden bij den Uitgever W. MESSCHERT te *Amsterdam*, en verder bij alle Boekhandelaren in dit Rijk, alwaar een ieder bericht omtrent deze uitgaaf en den belangrijken inhoud der Herkelzangen gratis is te bekomen.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.

BIJ *BROESE & COMP.*, TE BREDA,
zijn de volgende nieuwe HOOGDUITSCHE WERKEN, *voorhanden:*

I. Feuerwerkerei für die Königlich. Preuszische Artillerie. Mit Allerhöchster Genehmigung Seiner Majestät des Königs, auf Befehl seiner Königlichen Hoheit des Prinzen *August* von Preussen. Zweite Ausgabe. Mit 15 in Stein gravirten Tafeln *f* 7,80.

II. *J. H. G. Heusinger*, Die Grundlehren der Gröszekunst. Eine ganz neue Bearbeitung der Elemente der Mathematik und allgemein verständliche Anleitung zur Kenntniss der Gröszen und des Geistes der Mathematik . . . . . *f* 4,60.

III. Handbuch des Pionierdienstes. Erster Theil. Rein militairischer Dienst der Pionier. Erste Lieferung . . . . . *f* 0,70.

IV. Idem. Zweiter Theil. Technischer Dienst der Pioniers. Erste Lieferung . . . . . *f* 0,70.

V. *F. E. Freiherrn von Hackewitz*, Handbuch der Fortification, bearbeitet innerhalb der Grenzen, welche durch die Allerhöchsten Bestimmungen für das Officier Examen der Cavallerie und Infanterie festgestellt sind . . . . . *f* 5,—.

VI. *C. von Clausewitz*, Der Feldzug von 1812 in Russland, der Feldzug von 1813 bis zum Waffenstillstand und der Feldzug von 1814 in Frankreich . . . . . *f* 6,40.

VII. Encyclopädie der Deutschen National-Literatur oder Biographisch-Kritsche Lexicon der Deutschen Dichter und Prosaisten, seit den frühesten Zeiten; nebst Proben aus ihren Werken. Bearbeitet von Dr. *O. L. B. Wolff*. 3de Lieferung . . *f* 0,60.

VIII. Geschichte der Kriege in Europa seit dem Jahre 1792, als Folgen der Staatsveränderung in Frankreich unter Ludwig XVI. 7er Theil. Mit einer Charte und fünf Plänen *f* 6,—.

IX. *F. M. Lauber*, Die Elemente der Geometrie . . . . *f* 2,80.

X. *Unger*, Anleitung zu einer einfachen Auflösung aller Aufgaben welche bei der Berechnung des Inhalts der verschiedenen Bottiche, bei dem Bau derselben, und bei der Aichung gegebener Gefäsze vorkommen können. Ein Hülfsbuch für Böttcher, Brauer, Brenner, Steuerbeamte u. s. w. . . . . *f* 2,—.

XI. *Keesig*, Der Zeugdruck und die damit verbundene Bleicherei und Färberei. Mit 3 Kupfertafeln . . . . . *f* 10,—.

XII. Das Ganze der Landwirthschaft theoretisch und praktisch dargestellt von einem ökonomischen Vereine. Herausgegeben von *F. Kirchhof*. 1ste—7es Heft . . . . . *f* 6,—.

XIII. *B. Ritter*, Geographisch-Statistisches Comptoir- und Zeitungs-Lexicon, oder Beschreibung aller bekannten Länder, Meere, Seen, Flüsse u. s. w. In Alphabetischer Ordnung nach den neuesten Quellen bearbeitet. 1ste—5te Lieferung . . . *f* 2,40.

XIV. Vorlegeblätter zum Unterricht im Schönschreiben, 1ste—3te Heft . . . . . *f* 2,—.

XV. *Bürgers* Sämmtliche Werke in einem Bande . . . . *f* 5,30.

XVI. *L. Ramshorn*, Synonimischen Handwörterbuch der lateinischen Sprache . . . . . *f* 3,—.

XVII. Lexicon Platonicum. Compsuit Dr. *Fridericus Astius*. Vol. 1. Fasciculus 1 & 2. . . . . *f* 4,60.

XVIII. Scholia in Homeri Iliadem ex Cod. Bibl. Regii Acad. Lips. nunc primum integra edidit ac commentarium de Homeri Ilia. . . . . Fasciculus 1. . . . . *f* 2,40.

XIX. Ptolemaei Euphaistionis novarum historiarum ad Hephaestionem pertinentium excerpta e Photio edidit lectionis varietate instruxit et commentarii illustravit *J. L. C. Roulez*. . . . . *f* 2,—.

XX. Francisci Passovii Opuscula Academica. Disposuit *Nicolaus Bachius*. . . . . *f* 5,60.

XXI. Synteleos anomalae Graecorum pars de constructione, quae dicitur, absoluta deque anacolouthis, huc pertinentibus scripsit *A. de Wannowski* . . . . . *f* 2,40.

Verantwoordelijkheid der Effecten, te Amsterdam.

DINGSDAG, den 23sten Junij

	Laagste koers.	Hoogste koers.	Laatste koers.		Laagste koers.	Hoogste koers.	Laatste koers.
	pCt.				pCt.		
NEDERLAND.				RUSLAND.			
Werk. Schuld	2½	55⅜	55⅜	Obl. Hope	5	103	103½
dito dito	5	101	100⅞	Dito 1822	5	103½	103½
Uitgestel. dito		1⅞		Cert. dito 1811	5	99	
Kansbill. dito		25⅜	25	Obl. te Lond.	5		
Amort. Synd.	4½	94⅜	94½	Cert. te Hamb.	5		
Dito dito	3½	79¼	79½	Ins. in Assig	6	68	
Schatkistbill.	4			Certific. dito	6		
Hand.-Maats.	4½	107⅜		POLEN.			
Nieuwe Dito.	4½	101½	101⅜	Aand. L. fl. 300			
FRANKRIJK.				PRUISSEN.			
Ins. Grooth.	3			Dito dito R. 50		111	111½
ENGELAND.				Nag. L. 1836	4		
Dito p. 12 Aug.	3			OOSTRIJK.			
SPANJE.				Aand. L. *f* 100			
Per. R. E. Ams.	5	41⅛	41¼	Dito dito *f* 250	4		
Dito *f* 1000.	3	26	26⅛	Metallijk.	5	99	99⅛
Cert. Oxy & Leg	4			Dito L. gen.	5		
Fransche Uitg.		16¾	16 5/16	Dito.	2½		
Cort. B. Lond.	5	30	30⅛	Obl. Goll & C.	5	100¾	
Engelsch. Uitg.				Dito.	4	99	
PORTUGAL.				Cert. Stadsh.	2½		
Obl. te Lond.	5			Ween. B. act	3		
Dito dito	3			N. Ween. Aand.			
NAPELS.				DENEMARKEN.			
Certific. L & D	5			Leen te Lond.	3		
Dito Falc. Act.	5	91½		BRAZILIE.			
Leen Inod. B	5			Dito Rio de J.	5	86	